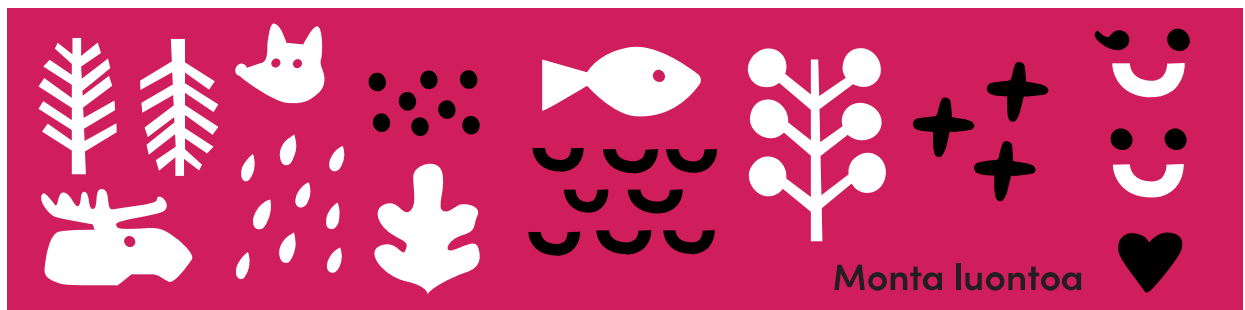

HOLLOLAN KUNNAN STRATEGINEN VALMIUSSUUNNITELMA

Hollola

SISÄLLYSLUETTELO

1	Valmiussuunnittelun perusteet	4
1.1	Johdanto	4
1.2	Salassapito.....	4
1.3	Säädöspohja	4
1.4	Käsitteet lyhyesti	5
2	Valmiussuunnittelu	7
2.1	Valmiussuunnittelukokonaisuus.....	7
2.1.1	Strateginen valmiussuunnitelma.....	7
2.1.2	Operatiivinen valmiussuunnitelma.....	7
2.1.3	Valmiuslain mukainen poikkeusolojen valmiussuunnitelma.....	8
2.2	Valmiussuunnitelmien laadinta- ja ylläpitovastuut.....	8
2.3	Valmiussuunnitelmien sisältö.....	9
2.4	Uhkamallit ja riskikohteet.....	10
3	Elintärkeät toiminnot	10
3.1	Kunnan johtaminen	11
3.1.1	Johtaminen	11
3.1.2	Tilannekuvan kokoaminen ja välittäminen.....	11
3.1.3	Kriisiviestintä.....	12
3.2	Väestön toimintakyky ja palvelut.....	12
3.3	Kunnan talous, infrastruktuuri ja huoltovarmuus	13
3.4	Henkinen kriisinkestävyys	13
4	Häiriötilanteiden ja poikkeusolojen vaikutus toimintaan	14
4.1	Normaaliolot	14
4.2	Häiriötilanne	14
4.3	Poikkeusolot.....	15
4.3.1	Valmiuden ylläpito ja tehostaminen.....	15
5	Varaukset ja materiaalihankinnat	16
5.1	Henkilö-, ajoneuvo- ja tilavaraukset.....	16
5.2	VSS-materiaalihankinnat	17
5.3	Johtamispaikat	17
5.4	Ostopalvelusopimukset	17
5.5	Päivittäistavarahuolto	18
6	Varavoima	18
7	Väestönsuoja	18

8	Viranomaisyhteistyö ja strategiset kumppanit	19
9	Koulutus ja harjoittelu	19
10	Valmiussuunnitelmien päivittäminen	20
11	Lopuksi	20

1 VALMIUSSUUNNITTELUN PERUSTEET

1.1 Johdanto

Hollolan kunnan strateginen päämäärä on toimia kaikissa tilanteissa asukkaidensa turvallisuuden ja hyvinvoinnin varmistamiseksi sekä yhteiskunnan toimivuuden ylläpitämiseksi yhteistyössä eri viranomaisten, hyvinvointialueiden, muiden kuntien, yritysten, seurakunnan ja järjestöjen kanssa.

Kunnan valmiussuunnittelu on keino varmistaa, että kunta pystyy tuottamaan yhteiskunnan elintärkeiden toimintojen kannalta tärkeät palvelut ja täyttämään lakisääteiset tehtävänsä kaikissa olosuhteissa.

Tämä valmiussuunnitelma kuvaa perusmenettelyt, joiden avulla Hollolan kunta valmistautuu tähän haasteeseen.

Tämä strateginen valmiussuunnitelma korvaa Hollolan kunnan valmiussuunnitelman yleisen osan.

1.2 Salassapito

Tämä valmiussuunnitelma on julkinen asiakirja, mutta liitteet ovat salassa pidettäviä. Asiakirjojen salassapito perustuu lakiin viranomaisten toiminnan julkisuudesta (621/1999, 24 § kohdat 7-8), joka määrittelee valmiussuunnitelmat salassa pidettävien asiakirjojen piiriin. Valmiussuunnitelman salaiseksi määritellyt osat merkitään ”viranomaiskäyttöön” merkinnällä (etusivun oikea kulma).

1.3 Säädöspohja

Kuntakonsernin varautumista ja valmiussuunnittelua ohjaavat muun muassa seuraavat säädökset:

- 1) Valmiuslaki 1552/2011
- 2) Laki puolustusvoimista 551/2007 Puolustustilalaki 1083/1991
- 3) Pelastuslaki 379/2011
- 4) Valtioneuvoston asetus pelastustoimesta 407/ 2011
- 5) Laki huoltovarmuuden turvaamisesta 1390/1992
- 6) Valtioneuvoston päätös huoltovarmuuden tavoitteista 1048/2018
- 7) Yhteiskunnan turvallisuusstrategia (YTS) 2017
- 8) Vesihuoltolaki (119/2001)
- 9) Terveysturvallisuuslaki (763/1994)
- 10) Elintarvikelaki (297/2021)
- 11) Perusopetuslaki
- 12) Hollolan kunnan hallintosääntö.

1.4 Käsitteet lyhyesti

Turvallisuustilanne

Turvallisuustilanteita ovat normaaliolot, häiriötilanteet ja poikkeusolot.

Normaaliolot

Yhteiskunnan pääsääntöinen tila, jossa yhteiskunnan elintärkeät toiminnot voidaan turvata ilman, että on tarpeen mahdollistaa viranomaisten tavanomaisesta poikkeava toimivaltuuksien käyttö.

Häiriötilanteet

Häiriötilanteella tarkoitetaan uhkaa tai tapahtumaa, joka vaarantaa yhteiskunnan elintärkeitä toimintoja tai väestön turvallisuutta.

Yleisesti häiriötilanteet hoidetaan normaaleilla päivystys- ja hälytysjärjestelyillä. Häiriötilanteen ollessa vakavampi, hallinta voi edellyttää viranomaisten ja muiden toimijoiden tavanomaista laajempaa tai tiiviimpää yhteistoimintaa ja viestintää. Nämä menettelyt kukin toimiala kuvaa omissa valmiussuunnitelmissaan.

Toimialakohtaisten suunnitelmien päivityksien yhteydessä on aina syytä huomioida myös alati muuttuva valtakunnantason riskiarvio. Viimeisin kansallinen riskiarviopäivitys 2023:4 on julkaistu sisäministeriön toimesta.

Poikkeusolot

Poikkeusoloilla tarkoitetaan valmiuslain (1552/2011) 3 §:n mukaista yhteiskunnan tilaa, jossa on niin paljon tai niin vakavia häiriöitä tai uhkia, että on tarpeen mahdollistaa viranomaisten tavanomaisesta poikkeava toimivaltuuksien käyttö.

Poikkeusolot edellyttävät valmiuslain tai puolustustilalain käyttöönottoa. Poikkeusolojen valitsemisesta tekee päätöksen valtioneuvosto yhteistoiminnassa tasavallan presidentin kanssa. Poikkeusoloissa varautumista johtaa, valvoo ja yhteen sovittaa valtioneuvosto sekä kukin ministeriö hallinnonalallansa.

Huoltovarmuus

Huoltovarmuus tarkoittaa varautumista mahdollisiin kriiseihin ja häiriötilanteisiin sekä jatkuvuudenhallintaa turvaamalla elintärkeät toiminnot, jotta yhteiskunta ja elinkeinoelämä toimivat ja ihmiset voivat turvallisesti elää arkeaan.

Toimivat markkinat ja kilpailukykyinen talous ovat huoltovarmuuden perusta. Markkinat eivät kuitenkaan välttämättä riitä ylläpitämään yhteiskunnan taloudellisia ja teknisiä perustoimintoja erilaisissa häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa. Tämän vuoksi tarvitaan huoltovarmuustyötä, jolla varaudutaan ylläpitämään yhteiskunnan kriittiset toiminnot mahdollisimman normaaleina näissä tilanteissa.

Pelastussuunnitelma

Pelastuslaki ja vakuutusyhtiön suojeluohjeet velvoittavat kiinteistöjä varautumaan onnettomuustilanteisiin ja tulipaloihin sekä laatimaan kiinteistöön pelastussuunnitelman.

Pelastussuunnitelma antaa kiinteistön käyttäjille tietoa tulipalojen ja muiden vaaratilanteiden ennaltaehkäisevistä toimenpiteistä kiinteistössä. Suunnitelmasta selviää myös, miten väestönsuojeluun liittyvä varautuminen kiinteistössä toteutetaan.

Poikkeusolojen johtoryhmä

Koostuu kunnan normaaliajan kunnan johtoryhmästä. Johtoryhmää täydennetään kriisitilanteen vaatimilla asiantuntijajäsenillä.

Puolustustila

Yhteiskunnan tila, joka voidaan saattaa voimaan valtiollisen itsenäisyyden turvaamiseksi ja oikeusjärjestyksen ylläpitämiseksi tilanteessa, jossa Suomeen kohdistuu sota tai sotaan rinnastettavia yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitämiseen vakavasti vaikuttavia sisäisiä, väkivaltaisia levottomuuksia. Puolustustila saatetaan voimaan tasavallan presidentin asetuksella.

Puolustustilasta säädetään puolustustilalain (1083/1991). Lain mukaan puolustustilan tavoitteena on tehostaa valtakunnan puolustusta ja lujittaa sen turvallisuutta. Puolustustilassa voidaan rajoittaa perusoikeuksia ja säännellä taloudellista toimintaa, mutta ainoastaan siinä määrin kuin se on välttämätöntä lain tarkoituksen (valtiollisen itsenäisyyden turvaaminen ja oikeusjärjestyksen ylläpitäminen) saavuttamiseksi.

Turvallisuussuunnitelma

Turvallisuussuunnitelma on valtuustokausittain päivitettävä suunnitelma siitä, miten kuntalaisiin kohdistuvia rikoksia, häiriöitä, tapaturmia ja onnettomuuksia ehkäistään ja miten niihin varaudutaan ennalta. Suunnitelma voi olla alueellinen tai kuntakohtainen. Turvallisuutta parannetaan yhteistyössä eri viranomaisten, järjestöjen, elinkeinoelämän ja asukkaiden kanssa.

Valmiussuunnittelu

Normaalioloissa tapahtuva varautumisen suunnittelu. Valmiuslain (1552/2011) 12 § velvoittaa viranomaiset varautumaan poikkeusoloihin siten, että viranomaisten työtehtävät voidaan hoitaa myös poikkeusolojen aikaan mahdollisimman hyvin. Tämä tapahtuu valmiussuunnittelun ja muiden mahdollisten toimenpiteiden avulla.

Valmiussuunnittelu kattaa normaaliolot mutta erityisesti häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa toimimisen sekä jatkuvuuden- ja toimintojen palautumisen suunnittelun.

Varautuminen

Yhteiskunnan varautumisen vastuujako ja tehtävät perustuvat lainsäädäntöön. Varautuminen on toimintaa, jolla varmistetaan tehtävien mahdollisimman häiriötön hoitaminen ja mahdollisesti tarvittavat tavanomaisesta poikkeavat toimenpiteet häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa. Varautumistoimenpiteitä ovat muun muassa valmiussuunnittelu, jatkuvuudenhallinta, etukäteisvalmistelut, koulutus sekä valmiusharjoitukset

Omatoiminen varautuminen/ oma huoltovarmuus tarkoittaa yksityisten ihmisten ja yhteisöjen toimintaa, jolla pyritään onnettomuuksien ehkäisyyn ja valmistaudutaan toimimaan vaaratilanteissa.

Väestönsuojelu

Väestönsuojelulla tarkoitetaan valmiuslain 3 §:n 1 kohdassa tarkoitettujen poikkeusolojen aikana tapahtuvaa humanitaaristen tehtävien suorittamista, joiden tarkoituksena on siviiliväestön suojeleminen vihollisuuksien ja onnettomuuksien vaa-roja vastaan ja siviiliväestön auttaminen selviytymään niiden välittömiltä vaikutuksilta sekä välittömien edellytysten luominen eloonjäämiselle.

Pelastuslain mukaan valtion, hyvinvointialueen ja kunnan viranomaisen, laitoksen ja liikelaitoksen sekä muun julkisyhteisön vastuulla olevat väestönsuojelutehtävät ja niihin varautuminen kuuluvat niissä palvelevan viran- tai toimenhaltijan virkavelvollisuuksiin ja työso-pimussuhteessa olevan henkilön tehtäviin.

2 VALMIUSSUUNNITTELU

2.1 Valmiussuunnittelukokonaisuus

Hollolan kunnan valmiuden suunnittelu on varautumista toimimaan erilaisissa uhka- ja häiriötilanteissa. Suunnitelmat muodostavat toisiaan tukevan kokonaisuuden, mitä sovelletaan tilanteen laatu ja laajuus huomioon ottaen häiriötilanteissa, poikkeusoloissa ja väestönsuojelussa.

2.1.1 Strateginen valmiussuunnitelma

Hollolan kunnan strateginen valmiussuunnitelma on yleinen valmiussuunnitelma. Se toimii kuntakonsernin turvallisuuskulttuuria ja turvallisuuden hallinnan kokonaisuutta käsittelevänä asiakirjana. Se linjaa ja ohjaa kunnan ja kuntakonsernin toimijoiden varautumistyötä, varautumisen painopisteitä sekä kehittämistä. Se toimii myös informatiivisena asiakirjana varautumisen lainsäädännöllisistä puitteista ja muusta varautumista koskevasta ohjauksesta sekä valmiussuunnitteluvastuista.

2.1.2 Operatiivinen valmiussuunnitelma

Yhteiskunnan toiminta voi häiriintyä merkittävästi tilanteissa, jotka eivät täytä poikkeusolojen tunnusmerkistöä. Tällöin puhutaan normaaliolojen häiriötilanteista ja erityistilanteista, jotka on määritelty yhteiskunnan elintärkeiden toimintojen turvaamisen strategiassa sekä nostettu myös esiin kansallisessa riskiarviossa.

Palvelualueilla ja kuntakonsernin yhtiöillä on omat operatiiviset valmiussuunnitelmat sekä pelastussuunnitelmat. Ne vastaavat kunkin palvelukokonaisuuden osalta kysymykseen, miten toimitaan, kun jotakin normaalista poikkeavaa tapahtuu? Operatiivisten suunnitelmien pohjana on yhteiskunnan turvallisuusstrategian riskiarviot sekä alueellinen riskiarvio.

Operatiiviset valmiussuunnitelmat voidaan laatia myös tilannekorttipohjaisiksi. Kortit ovat häiriötilannekohtaisia kutakin keskeistä uhkaa varten etukäteen erikseen valmisteltuja

toimenpideluetteloita. Ne ovat luonteeltaan toimintaohjeen kaltaisia, jatkuvasti päivitettäviä ja kehitettäviä suunnitelmia.

Operatiivisten valmiussuunnitelmien keskeinen tavoite on kuvata kuntakonsernin johtohenkilöstön tavoitettavuutta ja informoimista, kriisijohtamisen tai häiriötilanteen hallinnan käynnistämistä sekä käytännön johtamista ja toiminnan yhteensovittamista varten toteutettavat järjestelyt ja menettelytavat palvelualueilla ja eri toiminnoissa.

2.1.3 Valmiuslain mukainen poikkeusolojen valmiussuunnitelma

Valmiuslain mukaan kuntien tulee valmiussuunnitelmin ja poikkeusoloissa tapahtuvan toiminnan etukäteisvalmisteluun sekä muilla toimenpiteillä varmistaa tehtäviensä mahdollisimman hyvä hoitaminen myös poikkeusoloissa.

- Suomeen kohdistuva aseellinen tai siihen vakavuudeltaan rinnastettava hyökkäys ja sen välitön jälkitila.
- Suomeen kohdistuva huomattava aseellisen tai siihen vakavuudeltaan rinnastettavan hyökkäyksen uhka, jonka vaikutusten torjuminen vaatii valmiuslain mukaisten toimivaltuuksien välitöntä käyttöön ottamista.
- Väestön toimeentuloon tai maan talouselämän perusteisiin kohdistuva erityisen vakava tapahtuma tai uhka, jonka seurauksena yhteiskunnan toimivuudelle välttämättömät toiminnot olennaisesti vaarantuvat.
- Erityisen vakava suuronnettomuus ja sen välitön jälkitila.
- Vaikutuksiltaan erityisen vakavaa suuronnettomuutta vastaava hyvin laajalle levinnyt vaarallinen tartuntatauti.
- Hybridiuhat – yhteiskunnan toimivuudelle välttämättömät toiminnot
- Estyminen, lamaantuminen, vaarantuminen.

2.2 Valmiussuunnitelmien laadinta- ja ylläpitovastuut

Valmiussuunnitelmien ylläpidosta vastaa kunnanjohtaja yhdessä johtoryhmän kanssa.

Strateginen valmiussuunnitelman laadinta- ja päivittämisvastuu on kunnanjohtajalla. Palvelujohtajat vastaavat palvelualueen suunnitelmista ja niiden ajan tasalla pitämisestä.

Valmiussuunnitelmia ylläpidetään ja päivitetään tilannekohtaisesti, mutta vähintään kerran valtuustokauden aikana. Kaikki valmiussuunnitelmat viedään tiedoksi kunnanhallitukselle.

Lisäksi pelastussuunnitelmat tulee päivittää vuosittain kiinteistöittäin/yksiköittäin. Suunnitelmista pitää verkkotallenteen lisäksi aina olla olemassa riittävä määrä paperitulosteita. Tulosteita säilytetään salassapidon mukaisesti turvallisessa paikassa, jotta ne eivät joudu sivullisten käsiin.

Kunnan keskeiset poikkeusolojen ja väestönsuojelun valmiussuunnitelmat, joiden ylläpidon toimeenpanovastuu on palvelualuejohtajilla:

Konsernipalvelut

- Johtokeskuksen toimintasuunnitelma
- Kriisiviestintäohje
- Maksuliikenne varautuminen
- ICT valmiussuunnitelma

Elinvoiman palvelualue

- Teknisen valmiussuunnitelma
- Päivittäistavarahuollon valmiussuunnitelma
- Kiinteistöjen valmiussuunnitelma
- Vesihuollon varautumissuunnitelma
- Kunnan liikenneväylien kunnossapidon valmiussuunnitelma
- Ympäristöterveyden valmiussuunnitelma

Hyvinvoinnin palvelualue

- Hyvinvoinnin palvelualueen valmiussuunnitelma.

Luettelo ei ole tyhjentävä ja se voi täydentyä muuttuvien tarpeiden ja annettujen ohjeistusten pohjalta.

Liite 1: Valmiussuunnitelmat ja vastuut

2.3 Valmiussuunnitelmien sisältö

Valmiussuunnitelmissa käsitellään poikkeusolojen vaikutuksia kunnan toimintaan ja toimintaedellytyksiin. Valmiussuunnitelmien laadinnassa otetaan huomioon eri uhkatilanteet, käydään läpi häiriötilanteeseen varautuminen ja mahdollisesti eskaloituneen tilanteen hallinta, tärkeimpien tehtävien käytännön toteutus, yhteistoimintatarpeet sekä koulutus ja harjoitukset.

Strategiseen valmiussuunnitelmaan kirjataan koko kuntaa koskevat perusmenettelyt häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa. Palvelualueiden omiin suunnitelmiin kirjataan palvelukohtaiset ylläpitotoimenpiteet.

Lähtökohtana pidetään mahdollisimman häiriöttömän palvelun tarjoamista kaikissa tilanteissa. Suunnittelu sisältää riskien ennaltaehkäisyn, jatkuvuuden suunnittelun, tilanteen aikaisen toiminnan, palautumissuunnittelun sekä asiayhteydessä erityisesti huomioitavan viestinnän.

Palvelualuekohtaisten suunnitelmien päivityksien yhteydessä on aina syytä huomioida myös alati muuttuva valtakunnantason riskiarvio. Viimeisin kansallinen riskiarviopäivitys on julkaistu 14.2.2023 sisäministeriön toimesta.

Johtosuhteet, organisaatiot ja vastuunjako säilytetään normaaliolojen häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa mahdollisimman muuttumattomina kaikissa tilanteissa.

2.4 Uhkamallit ja riskikohteet

Kuntatasoisen varautumisen ja valmiussuunnittelun perusta muodostuu avaintehtävien priorisoinnin lisäksi tunnistetuista uhkamalleista ja arvioituista riskeistä. Uhkamallit ja riskiluokitukset perustuvat kansalliseen riskiarvioon (2023), alueelliseen riskiarvioon ja kuntatasoiseen riskiarvioon.

Edellä mainittujen asiakirjojen uhkamalleista kunnan valmiussuunnitteluun on valittu seuraavat riskit, jotka uhkaavat erityisesti kohdassa 3 mainittujen elintärkeiden toimintojen toteuttamista:

- 1) Voimahuollon vakavat häiriöt – Sähkö, polttoaine
- 2) Tietoliikenteen ja tietojärjestelmien vakavat häiriöt – Kyberuhkat
- 3) Yhdyskuntatekniikan vakavat häiriöt – Vesihuolto, logistiikka, infra
- 4) Elintarvikehuollon vakavat häiriöt
- 5) Rahoitus ja maksujärjestelmän vakavat häiriöt
- 6) Väestön terveyden ja hyvinvoinnin vakavat häiriöt
- 7) Suuronnettomuudet, luonnon ääri-ilmiöt ja ympäristöuhkat
- 8) Terrorismi ja muu yhteiskuntajärjestystä vaarantava rikollisuus
- 9) Rajaturvallisuuden vakavat häiriöt – Laajamittainen maahantulo
- 10) Hybridiuhat ja sotilaallisen voiman käyttö.

Liite 2: Hollolan kuntakonsernin riski- ja haavoittuvuuskartoitus

3 ELINTÄRKEÄT TOIMINNOT

Yhteiskunnan turvallisuusstrategia 2017 on valtioneuvoston periaatepäätös, joka yhtenäistää varautumisen kansallisia periaatteita ja ohjaa hallinnonalojen varautumista. Kaikessa suunnittelussa tulee huomioida yhteiskunnan turvallisuusstrategian määrittelemät seitsemän **(7) elintärkeää toimintoa**:

1. Johtaminen
2. Väestön toimintakyky ja palvelut
3. Talous, infrastruktuuri, huoltovarmuus
4. Henkinen kriisinkestävyys
5. Sisäinen turvallisuus
6. Puolustuskyky
7. Kansainvälinen ja EU-toiminta.

Kunnan näkökulmasta painopiste on neljän ensimmäisen elintärkeän toiminnan osalla.

3.1 Kunnan johtaminen

Johtamiskyky on kyettävä turvaamaan kaikissa tilanteissa ja kaikilla toimintatasoilla. Tehokas häiriötilanteiden hallinta edellyttää tiivistä yhteistyötä johtamisen, tilannekuvan ja viestinnän välillä.

3.1.1 Johtaminen

Poikkeusolojen johtoryhmän tehtävänä on johtaa Hollolan kuntaa ja sovittaa yhteen toimialojen tehtäviä eri häiriötilanteissa, ylläpitää tilannetietoutta, lähettää ja vastaanottaa tilannetietoa sekä pitää riittävässä määrin johtavat luottamushenkilöt ajan tasalla tilannekuvasta.

Kunnan eri toimintojen johtaminen säädösten mukaan on perusta kaikissa olosuhteissa. Johdon varahenkilöt määritellään osana tehtävänkuvausta. Varahenkilöjärjestelmän merkitys korostuu kriisitilanteissa.

Johtoryhmää laajennetaan kunnanjohtajan päätöksellä tarpeen mukaan muilla kunnan viranhaltijoilla, yhteistyöviranomaisilla tai muilla asiantuntijoilla (julkinen, yksityinen tai kolmas sektori).

Palvelualuejohtajan tehtävänä on toimialansa tehtävien mahdollisimman sujuva järjestäminen eri häiriötilanteissa. Palvelualuejohtajan päätöksellä voidaan tarvittaessa muuttaa palvelualueen johtovastuita. Toimivaltuudet annetaan hallintosäännössä.

Kunnanjohtajan päätöksellä voidaan muuttaa palvelualueiden välisiä johtovastuita, laajentaa tai supistaa sekä priorisoida kunnan tehtäviä, mikäli kriisitilanne sitä edellyttää. Toimivaltuudet annetaan kunnan hallintosäännössä.

Poliittiset toimielimet kutsutaan koolle lain edellyttämällä tavalla.

Kunnallista päätöksentekomenettelyä voidaan tarpeen mukaan ja lain sallimissa puitteissa keventää muuttamalla mm. kokouksien päätösvaltaisuutta ja koollekutsumista koskevia määräyksiä. Valmiuslain (1552/2011) tarkoittamissa poikkeusoloissa voidaan valtioneuvoston asetuksella siirtää kunnallista päätösvaltaa alemmille organisaatiotasolle sekä viranhaltijoille. Normaalia demokraattista päätöksentekomenettelyä ja hallintoa tulee kuitenkin toteuttaa niin kauan kuin mahdollista.

3.1.2 Tilannekuvan kokoaminen ja välittäminen

Tilannekuvalla tarkoitetaan kunnan johdon ja avustavien henkilöiden ymmärrystä tapahtuneista asioista, niihin vaikuttaneista olosuhteista, eri osapuolien tavoitteista ja tapahtumien mahdollisista kehitysvaihtoehdoista, joita tarvitaan päätösten tekemiseksi erikoistilanteissa.

Tilannekuvan muodostamisesta vastaa ensisijaisesti johtoryhmä. Tilannekuvan välittämiseen käytetään pääasiassa normaaliolojen työskentelytapoja ja -välineitä. Tilannekuvaseuranta toteutetaan tilanapäiväkirjalla, missä toimenpiteet luetteloidaan riittäväällä tarkkuudella aikaan sitoen, jotta johtamisessa tehtyjen ratkaisujen perusteet on myöhemmin selvittävissä ja arvioitavissa. Tilannekuvaseurannan tulee käynnistyä matalalla kynnyksellä, koska usein häiriötilanteen vakavuus ja päätöksien merkittävyys tunnistetaan vasta myöhemmin.

3.1.3 Kriisiviestintä

Kriisiviestintä ja siihen liittyvä tiedottaminen on tehostettua viestintää poikkeuksellisessa tilanteessa. Kriisiviestinnässä noudatetaan Hollolan kunnan kriisiviestintäsuunnitelmaa. Kriisiviestintää synkronoidaan hyvinvointialueen ja muiden viranomaisten viestinnän kanssa riskitietäisen viestinnän välttämiseksi.

Yhteistyössä muun johdon kanssa kunnanjohtaja johtaa ja vastaa häiriötilanteiden tiedotusjärjestelyistä kuntalaisille, yhteistyöviranomaisiin ja tiedotusvälineisiin.

3.2 Väestön toimintakyky ja palvelut

Väestön toimintakyky ja hyvinvointi turvataan ylläpitämällä keskeiset peruspalvelut. Kansalaisten luottamus toimiviin sosiaali- ja terveyspalveluihin sekä eri tason opetuspalveluiden jatkuvuuteen on olennainen asia niin kriisitilanteissa kuin niihin varautumisessa.

Hollolan kunnan avaintoimintojen luettelo noudattelee yhteiskunnan turvallisuusstrategian (Valtioneuvoston periaatepäätös 2.11.2017) linjausta, jonka mukaan strategiassa kuvatut elintärkeät toiminnot ovat lähtökohta varautumisen suunnittelulle kaikilla toimintatasoilla:

1. Kunnanjohtajan sekä kunnanhallituksen operatiivisen johtamisen ja päätöksenteon turvaaminen
2. Viestintä ja riittävä tilannetieto
3. Vesi- ja jätevesihuolto
4. Varhaiskasvatus
5. Perusopetus
6. Häiriötilanteen edellyttämä kunnan ruokahuolto
7. Keskeisten rakennusten ylläpito ja sähkönvarmistus
8. Ympäristöterveydenhuolto
9. Jätehuolto
10. Palkanmaksu ja taloushallinto
11. Katujen hoito
12. Tietotekniikan varmistaminen
13. Päivittäistavarahuollon varmistaminen ja säännöstely.

Häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa on mahdollista joutua priorisoimaan kunnan tehtäviä keskittymällä olennaiseen ja siirtämällä lisäresursseja kriittiseen toimintaan. Jokainen palvelualue priorisoi toimintonsa niiden tärkeysasteen mukaan.

Palvelualuekohtainen priorisointi:

1. Elintärkeät ja lakisääteiset tehtävät
2. Muut lakisääteiset tehtävät
3. Vapaaehtoinen palveluntuotanto

Yksikkökohtainen priorisointi:

1. Välittömän palveluntuotannon turvaaminen
2. Yksikön sisäiset tukitoiminnot

Jokainen avaintoiminnosta vastaava taho varmistaa osaltaan toimintojen jatkuvuuden priorisoidussa järjestyksessä.

Yritysten, yhteisöjen ja kotitalouksien itsenäinen varautuminen häiriötilanteisiin on myös otettava huomioon osana kunnan valmiussuunnittelua. Tähän kuuluu mm. kotivara-tietoisuuden levittäminen myös kunnan henkilöstössä.

3.3 Kunnan talous, infrastruktuuri ja huoltovarmuus

Talouden, infrastruktuurin ja huoltovarmuuden turvaamisella järjestetään elintärkeiden toimintojen ylläpitämiseksi tarvittavat resurssit. Elintärkeille toiminnoille välttämätön infrastruktuuri sekä tarpeelliset organisaatiot, rakenteet ja prosessit turvataan.

Infrastruktuurin ylläpitämisellä tarkoitetaan niitä teknisiä rakenteita ja organisaatioita, jotka ovat välttämättömiä väestön elinmahdollisuuksille ja yhteiskunnan toimivuudelle. Kunnan toimivalta rajautuu pääsääntöisesti kunnan vastuulla olevaan infrastruktuurin ylläpitämiseen ja kunnan taloudellisen toimintakyvyn sekä maksuvalmiuden hoitamiseen.

Kuntayhtymät ja vastuukuntamalli sekä tytäryhtiöt asettavat kunnalle laajempia alueellisia velvoitteita. Säädöksissä kunnille asetettuja velvoitteita arvioidaan poikkeusoloissa uudelleen keskeisten toimijoiden vaatimien taloudellisten resurssien turvaamiseksi.

Kuntalaisten perustarpeiden tyydyttämisessä korostuvat elintarvike- ja vesihuollon merkitys, jätehuolto ja katujen liikennöitävyys. Vesihuollon toimintaketju turvataan kokonaisvaltaisesti puhtaan veden tuotannosta jäteveden käsittelyyn.

3.4 Henkinen kriisinkestävyys

Henkisellä kriisinkestävyydellä tarkoitetaan yksilöiden, yhteisöjen ja yhteiskunnan sekä kansakunnan kykyä kestää kriisitilanteiden aiheuttamat henkiset paineet ja selviytyä niiden vaikutuksilta. Henkinen kriisinkestävyys ilmenee tahtona toimia itsenäisyyden, väestön elinmahdollisuuksien ja turvallisuuden ylläpitämiseksi kaikissa turvallisuustilanteissa.

Koulutuksella kehitetään kansalaisten yhteisvastuullisuutta, medialukutaitoa ja maanpuolustustahtoa sekä vahvistetaan yhteistyötä kriisinkestävyttä voimistavan kansalaistoiminnan kanssa.

Hyvinvointialueiden palveluilla on tärkeä rooli erityisryhmien kriisinkestävyden tukemisessa.

Kunnan viestintä tukee osaltaan viranomaisviestintää, jolla puolestaan tuetaan kuntalaisten henkistä kriisinkestävyttä. Häiriötilanteissa noudatetaan kunnan kriisiviestintäohjeita.

Urheiluseurat, järjestöt ja seurakunnat tarjoavat ihmisille sosiaalisia paikkoja rakentaa luottamusta, edistää turvallisuuskulttuuria, aktivoida yhteiskunnallista toimintaa ja ehkäistä syrjäytymistä.

Tämä tukee yksilöiden valmiuksia selviytyä häiriötilanteista.

Kriisien ja häiriöiden aikana väestön henkisen kriisinkestävyden kannalta on tärkeää hallita stressitekijät ja pystyä pitämään häiriötilanteissa yllä normaaliolojen arjen rakenteita. Ne

ylläpitävät turvallisuudentunnetta, luottamusta tulevaisuuteen ja antavat kansalaisille voimavaroja toimia kaikissa tilanteissa. Vahva henkinen kriisinkestävyys ehkäisee osaltaan anarkian syntymistä.

4 HÄIRIÖTILANTEIDEN JA POIKKEUSOLOJEN VAIKUTUS TOIMINTAAN

4.1 Normaaliolot

Normaaliolot ovat vallitseva, arkinen olotila, johon kuuluvat myös tavalliset häiriöt kuten tapaturmat, pienet onnettomuudet tai satunnaiset sähkökatkot. Normaaliolojen toimintaohjeita ovat esimerkiksi pelastussuunnitelma ja arjen turvallisuussuunnitelma.

Kunnalla on rakennuksiin pelastustoimen asetuksen mukaisesti laaditut pelastussuunnitelmat. Pelastussuunnitelman laadinnasta vastaa tilojen käyttäjätahon siihen vastuuttama toimija. Pelastussuunnitelmalla varaudutaan lyhytkestoisiin sähkökatkoihin ja vaaratilanteisiin. Pelastusharjoituksia toteutetaan kouluissa ja varhaiskasvatusyksiköissä vuosittain ja muissa rakennuksissa kerran kahdessa vuodessa.

Kunnalla on valtuustokausittain päivitettävä turvallisuussuunnitelma, millä pyritään ehkäisemään normaaliolojen häiriötilanteita. Kunta tekee yhteistyötä alueen muiden viranomaisten kanssa esimerkiksi vuosittaisten tapaamisten kautta.

4.2 Häiriötilanne

Häiriötilanne on uhka tai tapahtuma, joka vaarantaa yhteiskunnan elintärkeitä toimintoja tai strategisia tehtäviä ja jonka hallinta edellyttää viranomaisten ja muiden toimijoiden tavanomaista laajempaa tai tiiviimpää yhteistoimintaa ja viestintää.

Häiriötilanteille on yhteistä, että ne:

- Ovat yleensä odottamattomia
- Vaikuttavat voimakkaasti yhteisön toimintaan
- Etenevät nopeasti ja vaativat nopeaa toimintaa
- Aiheuttavat laajaa julkisuutta
- Huonosti hoidettuina vahingoittavat organisaation mainetta.

Esimerkkejä häiriötilanteista:

- Häiriöt palveluissa kuten veden, sähkön tai lämmönjakelussa
- Vakavat onnettomuudet ja henkilövahingot kuten tulipalot, liikenneonnettomuudet
- Luonnonkatastrofit, vaarallisten aineiden kuljetuksissa tapahtuvat vahingot
- Epidemiat, työtapaturmat, väkivalta ja kuolemantapaukset
- Tietojärjestelmiin liittyvät ongelmat

- Talouteen ja rahoitukseen liittyvät ongelmat
- Oman organisaation virheet ja niistä aiheutuva negatiivinen julkisuus
- Muu negatiivinen julkisuus.
- Häiriötilanteita voi esiintyä sekä normaalioloissa että poikkeusoloissa.

Liite 3: Yleisohjeita normaaliajan vakaviin häiriötilanteisiin

Liite 4: Hälytysohje ja luottamushenkilöiden informointiohje

4.3 Poikkeusolot

Poikkeusoloissa kunnan tehtävät painottuvat toisin kuin normaalioloissa. Samalla kun toiset tehtävät lisääntyvät, toiset tehtävät vähenevät, käyvät tarpeettomaksi tai mahdottomiksi hoitaa.

Valtioneuvoston määräyksillä voidaan kunnalle antaa poikkeusoloissa kokonaan uusia tehtäviä, jotka normaalioloissa eivät kunnalle kuulu. Näiden toimien tavoitteena on turvata väestön toimeentulo ja elinmahdollisuudet.

4.3.1 Valmiuden ylläpito ja tehostaminen

Perusvalmius (normaaliolot):

Perusvalmius on valmiustila, joka luodaan ja ylläpidetään jo normaaliaikana. Perusvalmiudessa toteutetut alla olevat toimenpiteet muodostavat perustan tehostettuun valmiuteen siirtymisessä ja lopulta täysvalmiuteen siirtymisessä.

- Valmiussuunnitelmien laatiminen
- Omatoimisen suojelun suunnittelu
- Johtamispaikkojen nimeäminen/rakentaminen
- Johtamis-, valvonta- ja hälytysjärjestelmien sekä tietoliikenneyhteyksien toteuttaminen
- Henkilöstön, ajoneuvojen, työkoneiden ja huonetilojen varaaminen
- Säteilyvalvontavälineiden hankinta
- Vesi- energia- ja lämpöhuoltoon varautuminen
- Tiedotus
- Koulutus.

Tehostettu valmius:

Valmiuden kohottamistoimenpiteitä nimitetään tehostetuksi valmiudeksi. Tehostetussa valmiudessa ylläpidetään tilannekuvaa, jatkuvaa johtamis- ja häiriötilanneviestintävalmiutta sekä tehostetaan toimintaa erilaisin resurssivarauksin, joiden tarkoituksena on hallita uhkaava tai syntyvä tilanne. Esimerkkinä on väestönsuojan valmistelu suojautumista varten.

Tehostettu valmius on valmiustila, jossa ylläpidetään alan jatkuvaa johtamisvalmiutta ja jossa valmiutta on kohotettu tarkoituksena hallita uhkaava tai jo syntynyt häiriö- tai kriisitilanne.

Alla olevat toimenpiteet tehdään tehostetun valmiuden aikana:

- Suunnitelmien yksityiskohtainen tarkistaminen ja täydentäminen
- Johtamis- ja viestijärjestelmien varmistaminen ja varustaminen
- Yhteyshenkilöiden määrittäminen viranomais- ja johtokeskustyöskentelyä varten
- Puuttuvan materiaalin hankkiminen
- Henkilöstömitoitus, päivystysjärjestelyt ja henkilöstön/varahenkilöstön koulutus ja ohjeistus
- Tilannekuvan ylläpito.

Täysvalmius (poikkeusolot):

Täysvalmius on valmiustila, jossa kaikki voimavarat on otettu käyttöön häiriötilanteen tai poikkeusolojen aiheuttamien vaikutusten ehkäisemiseksi ja niistä selviytymiseksi.

Täysvalmiuden aikana valmiuslaki mahdollistaa yhteiskunnan yleisten ja yksityisten voimavarojen käytön tarkoituksenmukaisimmilla tavoilla. Esimerkkinä on väestönsuojan välitön käyttöönottomahdollisuus. Seuraavat toimenpiteet tehdään täysvalmiuden aikana:

- Suunnitelmat käydään läpi
- Organisaatiota muokataan tilanteen edellyttämällä tavalla
- Johtamispaikat, kalusto, suojelumateriaali, ajoneuvot, hälytys- ja viestivälineet, suunnitelmat ja tiedostot otetaan käyttöön ja niiden toiminta testataan
- Johtamispaikoilla on ympärivuorokautinen päivystys ja tilanteen mukaan toimitaan joko päivystysvalmiudessa tai työskentelyvalmiudessa
- Henkilöstön koulutusta jatketaan
- Kunnan asukkaille annetaan toimintaohjeita ja järjestetään toimintaharjoituksia yhdessä toisten viranomaisten kanssa
- Pidetään yllä ympärivuorokautista päivystysvalmiutta ja tilannekuvaa.

5 VARAUKSET JA MATERIAALIHANKINNAT

5.1 Henkilö-, ajoneuvo- ja tilavaraukset

Poikkeusolojen henkilösuunnitelman tulee pohjautua käytettävissä olevaan henkilöstöön. Tämä tarkoittaa henkilömuutosten huomioon ottamisen lisäksi sitä, että varattu henkilökunta on kunnan käytettävissä poikkeusolojen aikana. Asevelvollisten osalta tämä edellyttää asevelvollisuuslain mukaista vapautusta aseellisesta palveluksesta.

Hollolan kunta tarkistaa vähintään kerran valtuustokaudessa henkilövarauksensa ja aina kun henkilöstössä tapahtuu merkittäviä muutoksia. Palvelualueet ilmoittavat varattavat henkilöt konsernipalveluille, joka koordinoi kunnan varauksia ja hakee samanaikaisesti koko poikkeusolojen valmiushenkilöstöä koskevat vapautukset Hämeen aluetoimistolta (Puolustusvoimat). Mikäli vapautusta ei myönnetä, tulee nimetä toinen henkilö vastaamaan tehtävästä. Kunnan tehtäviin varatuille henkilöille ilmoitetaan kunnan tekemästä varauksesta, kun varaus on Puolustusvoimien taholta varmistettu.

Poikkeusolojen lainsäädäntö mahdollistaa lisäksi työvoiman laajemman hankkimisen työkykyisen väestön keskuudesta. Toimialat suunnittelevat etukäteen ulkopuolisen työvoiman mahdollisen tarpeen.

Elinvoiman palvelualue vastaa kunnan tarvitsemista aliurakoitsija- ja ajoneuvovaruuksista.

Poikkeusolojen toimintoja varten tehdyt rakennusvaraukset ehkäisevät päällekkäisiä eri toimijoiden tilojen käyttöä koskevia suunnitelmia. Rakennusvaraukset tehdään keskitetysti elinvoimajohtajan johdolla ja toimitetaan Aluehallintovirastolle.

5.2 VSS-materiaalihankinnat

Väestön siviilisuojelumateriaalia tarvitaan kiinteistön suojaamistoimenpiteissä ja palvelualueiden tuotannon ylläpitämisessä. Kiinteistökohtainen materiaali on lueteltu kiinteistön pelastussuunnitelmassa ja materiaali sijoitettuna väestösuojaan. Lisäksi kiinteistöihin sijoitetaan kiinteistökohtaiset turvakorit, joissa on akuuttitilanteisiin varattava materiaali (mm. sähkökatkot/taskulamput).

Valmiusmateriaali koostuu niistä laitteista ja välineistä, joilla valmiusorganisaation eri muodostelmat varustetaan poikkeusolojen varalle. Pääasiallisesti on pyrittävä käyttämään hyödyksi päivittäisessä käytössä olevaa materiaalia ilman suuria valmiusvarastoja. Päivittäiseen käyttöön soveltumaton, mutta häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa välttämätön materiaali hankitaan ja varastoidaan normaaliaikana. Valmiusmateriaalin hankinnoista sekä varastoinnista vastaavat palvelualueet tai yhtiöt itsenäisesti.

Sähkökatkosten varalle kuntaan on hankittu varageneraattoreita. Niiden osalta on varmistettava polttoaineen saatavuus sopimuksin. Sopimusten laadinnasta ja ylläpidosta vastaa konsernipalvelujen palvelualue.

5.3 Johtamispaikat

Valmiuslaki edellyttää, että julkishallinnon tulee pystyä hoitamaan tehtävänsä ja tuottamaan palvelunsa mahdollisimman häiriöttömästi myös poikkeusoloissa. Poikkeusolojen ääritilanteissa johtaminen ja sitä tukevat muut toiminnot keskitetään suojattuun johtokeskustilaan.

Hollolassa poikkeusolojen johtamispaikka perustetaan tilanteen edellyttämä tarve huomioon ottaen kunnan käytössä olevaan kiinteistöön. Pysyvät johtokeskustilat toteutetaan osana kunnanviraston uudisrakennusta.

5.4 Ostopalvelusopimukset

Valmiuslain perusteluiden mukaan, varautumisvelvoite koskee vain julkisen hallinnon tehtävien hoitamista. Ostopalveluina hankittujen palveluiden osalta toiminnasta häiriö- ja poikkeustilanteisiin tulee sopia sopimusteknisesti. Ostopalvelujen osalta on myös varmistettava, ettei kyseistä resurssia ole häiriötilanteissa jo varattu toisaalle (päällekkäisvaraus).

Kunnan on varauduttava myös tilanteeseen, jossa ulkopuolinen palveluntoimittaja on häiriötilanteessa kyvytön täyttämään sopimusvelvoitteitaan.

Palvelualueen johtaja vastaa palvelualueensa osalta siitä, että varautumisen veloitteet arvioidaan ja tarvittaessa kirjataan osana ostopalvelujen sopimuksia.

5.5 Päivittäistavarahuolto

Poikkeusoloja varten valmistaudutaan perustamaan päivittäistavarahuolto-organisaatio yhteistyössä valtakunnallisesti johtovastuussa olevan viranomaisen kanssa. Organisaation tehtäviin kuuluu kulutukseen liittyvä ohjaus, valistus ja neuvonta, sääntelystä ja säännöstelystä annettujen määräysten valvonta, tarvittaessa ostokorttien jakelun järjestäminen sekä säännöstelyn alaisten tavaroiden tuotannon ja jakelun valvonta. Organisaatio muodostetaan kunnan osalta lähtökohtaisesti talous- ja/tai ruokapalveluiden henkilöstöstä.

6 VARAVOIMA

Poikkeusoloja varten kuntaan hankintaan elinvoiman palvelualueen toimesta keskeisen kunnan palvelutuotannon tueksi siirrettäviä aggregaatteja. Kunnan keskeisiin rakennuksiin toteutetaan aggregaatin liitännävalmius.

7 VÄESTÖNSUOJA

Väestönsuoja on tarkoitettu suojaamaan väestöä sotilaallisen hyökkäyksen aikana. Se on rakennukseen tai sen yhteyteen tehty erillinen tila tai erillinen rakennus, jonka tehtävä on antaa suojaa siellä, missä ihmiset normaalistikin liikkuvat, käyvät töissä ja asuvat.

Suurin osa väestönsuojista on kiinteistökohtaisia väestönsuojia. Pelastuslaki edellyttää väestönsuojan rakentamista, kun rakennuksen koko ylittää väestönsuojista annetun asetuksen raja-arvot. Väestönsuoja on pidettävä sellaisessa kunnossa, että se on mahdollista ottaa käyttöön 72:ssa tunnissa.

Hollolan kunnassa ei ole yleistä väestönsuojaa. Yleiset väestönsuojat on rakennettu suojaamaan liikkuvaa väestöä sekä suuriin kaupunkeihin täydentämään väestönsuojatarvetta. Viranomaiset huolehtivat väestön suojaamiseen tarvittavista toimenpiteistä poikkeusoloissa mm. siirtämällä väestöä tai osoittamalla suojapaikan lähialueelta.

8 VIRANOMAISYHTEISTYÖ JA STRATEGISET KUMPPANIT

Hollolan kunnan keskeisiä yhteistyökumppaneita ovat mm. seuraavat tahot:

Viranomaiset

- Etelä-Suomen aluehallintovirasto (AVI)
- Päijät-Hämeen hyvinvointialue (PH HVA)
- Päijät-Hämeen kunnat
- PHTURVA
- Hämeen poliisilaitos/ Lahden pääpoliisiasema
- Hämeen aluetoimisto/Puolustusvoimat.

Kriisitilanteissa kunnan tulee tarvittaessa ja tilannekohtaisesti hakea kumppanuuksia ja yhteistoimintamalleja yksityisen sektorin keskeisten toimijoiden (kuten Lahti Energia Oy, Lahti Aqua Oy, apteekki, paikalliset yritykset ja urakoitsijat, huoltoasemat, kaupat, tiedotusvälineet) ja eri yhteisöjen ja kolmannen sektorin kanssa (kuten Hollolan seurakunta, SPR, 4H, Martat, Hollolan metsästysseurat, urheiluseurat yms. yhdistykset).

9 KOULUTUS JA HARJOITTELU

Henkilöstön valmius toimintaan häiriö- ja poikkeusoloissa varmistetaan koulutuksen ja harjoittelun avulla.

Normaalioloissa koulutetaan johtajat sekä varattu erityishenkilöstö. Henkilökuntaa informoidaan muun muassa työpaikkakouksissa varautumisesta, valmiussuunnittelusta, riskienhallinnasta ja työturvallisuudesta.

Mikäli henkilöstön tehtävät muuttuvat häiriötilanteen aikana oleellisesti perustehtävästä, on kyseiseen tehtävään annettava riittävä koulutus.

Palvelualueiden ja yhtiöiden toimintaan liittyvästä valmiuskoulutuksesta vastaavat palvelualueita ja yhtiöitä johtavat henkilöt. Varautumiskoulutusta tuottavat ja järjestävät muun muassa Etelä-Suomen aluehallintovirasto, Pelastusopisto, Päijät-Hämeen pelastuslaitos, Suomen puolustusvoimat, vapaaehtoiset maanpuolustusjärjestöt ja Suomen Punainen Risti. Kunta järjestää tarvittaessa omaa sisäistä koulutusta.

Etelä-Suomen aluehallintovirasto yhdessä Pelastusopiston kanssa järjestää kunnille säännöllisesti koulutusta ja valmiusharjoituksia. Hollolan kunta osallistuu näihin harjoituksiin. Kunnan henkilöstöä ja luottamushenkilöitä on osallistunut myös valtakunnalliselle ja alueellisille maanpuolustuskursseille.

Kunnanjohtaja ja palvelualuejohtajat vastaavat kunnan valmiusjohtoryhmän harjoittelun toteuttamisesta osana alueellisia/valtakunnallisia harjoituksia tai kunnan omana harjoituksena 2-4 kertaa valtuustokaudessa.

Suunnitelmiin liittyvien harjoitusten yhteydessä toteutetaan itsearviointia ja/tai vertaisarviointia/ulkopuolista arviointia, mikä tukee suunnitelmien päivitysprosesseja.

10 VALMIUSSUUNNITELMIEN PÄIVITTÄMINEN

Strategisesta valmiussuunnitelmasta päivittämisvastuu on kunnanjohtajalla ja palvelualuejohtajat vastaavat omien palvelualueiden vastuulle kuuluvien suunnitelmien ajan tasalla pitämisestä.

Valmiussuunnitelmia ylläpidetään ja päivitetään tilannekohtaisesti, mutta vähintään kerran valtuustokauden aikana. Valmiussuunnitelmat käsitellään ao. toimielimessä. Valiokuntien valmiussuunnitelmat viedään tiedoksi kunnanhallitukselle.

Valmiussuunnitelmista pitää verkkotallenteen lisäksi aina olla olemassa riittävä määrä paperitulosteita. Tulosteita säilytetään lukitussa paikassa, jotta ne eivät joudu sivullisten käsiin.

Edellisen lisäksi pelastussuunnitelmat tulee päivittää vuosittain rakennuskohtaisesti.

11 LOPUKSI

Strategisessä valmiussuunnitelmassa esiin tuotujen systemaattista ja jatkuvaa toimintaa vaativien varautumistoimenpiteiden yhteenveto ja vastuunjakotaulukko.

Liite 5. Hollolan kunnan varautumistoimenpiteiden vastuunjako

Liite 1: Valmiussuunnitelmat ja vastuut

Keskeiset väestönsuojelusuunnitelmat ja niiden vastuutaho/henkilöt Hollolan kunnassa 2023:

Väestönsuojelusuunnitelma	Organisaatioasema ja valmistelu- vastuu
Strateginen valmiussuunnitelma	Kunnanjohtaja
Päivittäistavarahuollon suunnitelma (Päivittäistavarahuolto yhteistyössä järjestämistä vastuussa olevan viran- omaisen kanssa)	Elinvoimajohtaja
Maatalous	Hallinto- ja talousjohtaja
Maksuliikenne	Hallinto- ja talousjohtaja
Kriisiviestintä	Hallinto- ja talousjohtaja
Jätehuolto	Elinvoimajohtaja
Asuntotoimi	Elinvoimajohtaja
Liikenne	Elinvoimajohtaja
Energiahuolto	Elinvoimajohtaja
Raivaus-, puhdistus- ja rakennustoi- minta	Elinvoimajohtaja
Vesihuolto	Vesihuoltopäällikkö
Opetus ja varhaiskasvatus	Sivistys- ja hyvinvointijohtaja
Tietotekniikka	Tietohallintopäällikkö

Liite 2: Hollolan kuntakonsernin riski- ja haavoittuvuuskartoitus

Uhka	Häiriötilanne	Ensisijaiset toimijat	Todennäköisyys	Seuraukset	Riskinsuuruus
Asiakkaisiin (esim. koululaisiin) ja/tai henkilöstöön kohdistuva väkivaltatilanne	Psyykkisesti häiriytyneen henkilön aggressiivinen käyttäytyminen, missä mukana myös aseita	Poliisi/ Kaikki palvelualueet	Mahdollinen	Kriittiset	Korkea
Laaja myrskytuho	Vaikutukset asuntoihin, infrarakenteisiin	PELA/elinvoima HVA (evakuointi)	Mahdollinen	Vakavat	Korkea
Laaja tulva	Vaikutukset asuntoihin, infrarakenteisiin	PELA/elinvoima HVA (evakuointi)	Mahdollinen	Vakavat	Korkea
Laaja maahanmuutto	Laaja ja heikosti hallittavissa oleva maahanmuutto	HVA: organisointi Elinvoima: tilat, ruoka	Mahdollinen	Vakavat	Korkea
Laaja lämmönjakeluhäiriö	Pitkäkestoinen ja laaja lämmönjakelukatkos talvella	Lämpöyhtiö HVA (evakuointi) Elinvoima: tilat, ruoka	Mahdollinen	Vakavat	Korkea
Laaja sähkönjakeluhäiriö	Pitkäkestoinen ja laaja sähkökatkos talvella	Energiayhtiö HVA (evakuointi) Elinvoima: tilat, ruoka	Melko todennäköinen	Vakavat	Korkea
Laaja tietoliikennehäiriö	Pitkäkestoinen ja laaja tietoliikennetyksien katkeaminen	ICT	Mahdollinen	Vakavat	Korkea
Laaja talusveden käyttökatkos	Pitkäkestoinen ja laaja talusveden käyttökatkos	Lahti Aqua (vedentoimitus) Ympäristöterveys-huolto (tarvittaessa viranomaisen)	Mahdollinen	Vakavat	Korkea
Laaja maa- ja vesialueiden saastuminen	Vaikutukset elinolosuhteisiin/eläimistö, pohjavesialueet	PELA Ympäristöth	Mahdollinen	Vakavat	Korkea

Pandemia: Väestön terveyden ja hyvinvoinnin vakavat häiriöt	Pandemia tai muu laaja-alainen tartuntatautilanne	HVA Ympäristöth	Todennäköinen	Kriittiset	Erittäin korkea
Sotilaallinen voimankäyttö	Sotilaallinen voimankäyttö maassa	Puolustusvoimat	Mahdollinen	Kriittiset	Erittäin korkea
Vakava ilma-alusonnettomuus	Lentokoneen alas putoaminen alueella	PELA HVA	Epätodennäköinen	Vakavat	Korkea
Vakava tieliikenneonnettomuus	Laajamittainen tieonnettomuus alueella	PELA HVA	Melko todennäköinen	Vakavat	Korkea
Vakava raideliikenneonnettomuus	Raideliikenneonnettomuus alueella	PELA HVA	Mahdollinen	Vakavat	Korkea
Vakava tulipalo tai räjähdys	Laaja tulipalo tai räjähdys alueella	PELA HVA	Mahdollinen	Vakavat	Korkea
Väestön turvallisuutta vaarantava rikollisuus	Väkivallan käyttö	Polisi	Melko epätodennäköinen	Vakavat	korkea
Ydinonnettomuus	Radioaktiivisen säteilyn vaara	PELA	Melko epätodennäköinen	Kriittiset	Erittäin korkea

Liite 3: Yleisohjeita normaaliajan vakaviin häiriötilanteisiin

- Reagointikynnys on asetettava matalaksi
- Toiminnan käynnistämisen operatiivinen vastuu on kunnanjohtajalla ja palvelu-aluejohtajilla, ympäristöterveyshuollon toimenpiteiden osalta ympäristöterveysjohtajalla
- Käytännön kriisinhallinnan toimeenpanovalta kuuluu kunnanhallitukselle, joka tekee tarvittavia toimeenpanopäätöksiä ja linjauksia. Tarvittaessa valtuusto kutsutaan koolle ylimääräiseen kokoukseen
- Perustettavan operatiivisen johtoryhmän puheenjohtajana toimii kunnanjohtaja, joka kutsuu muut jäsenet ja asiantuntijat sekä eri yhteistyötahot
- Kuntaorganisaatiolla on tilanteen varalle laadittu johto- ja hälytysluettelo
- Kootaan johtoryhmä ja asiantuntijat pitämään yllä tilannekuvaa sekä sen pohjalta johtamaan toimintaa ja sen vaatimia toimenpiteitä
- Eri viranomaisilta ja tahoilta pyydettyä virka-apu sekä mahdollisuus sen saamiseen tulee selvittää ja sopia etukäteen (esimerkiksi vedenjakeluun virka-apua puolustusvoimilta ja vapaaehtoisjärjestöiltä)
- Viranomaistiedotteet on mietitty etukäteen ja ne annetaan nopeasti (tarvittaessa on lähetettävä vaaratiedote, jonka lähettämisessä voi pyytää pelastustoimen apua)
- Väestölle tiedotetaan nopeasti ja tehokkaasti tiedotusvälineiden avulla
- Kiinteistöihin jaetaan kirjallinen tiedote
- Järjestetään tarvittaessa puhelinpalveluneuvonta
- Varaudutaan riittävillä voimavaroilla median yhteydenottoihin
- Järjestettävä tiedotustilaisuuksia
- Selvitetään lisärahoituksen tarve kriisin hoitamiseksi ja korvausten maksatukseen.

Tilannetietoisuuden muodostamisessa kysymyksiä ovat seuraavien asioiden selvittäminen ja arviointi:

- Mitä on tapahtunut
- Ketkä ovat aktiivisia toimijoita tilanteessa
- Mistä häiriötilanne johtuu
- Mitkä ovat häiriötilanteen vaikutukset yleisesti
- Mitkä ovat häiriötilanteen vaikutukset omalle toiminnalle lyhyellä ja pitkällä aikavälillä ja Häiriön mahdollisesti pitkittyessä
- Tilanteen kehittymisen vaihtoehdot
- Mitä toimenpiteitä häiriötilanteen hallitsemiseksi olisi syytä toteuttaa
- Mitä muut toimijat tekevät tilanteessa
- Ovatko omat resurssit riittäviä
- Mitä muita resursseja on mahdollisesti käytettävissä ja miten ne saadaan käyttöön
- Resurssien jakaminen ja priorisointi
- Keneltä tarvitaan tietoa
- Ketkä tarvitsevat tietoa meiltä